

Силабус
навчальної дисципліни
«Антикризове фінансове регулювання»
Ступінь вищої освіти – доктор філософії
Освітньо-наукова програма
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Рік навчання: 2, семестр: 3
Кількість кредитів: 5 (150 год.)
Мова викладання: українська
Підсумковий контроль – диференційований залік.
Форма проведення занять – лекції, семінарські
заняття

Викладач курсу	ЧУНИЦЬКА ІРИНА ІВАНІВНА, доктор економічних наук, професор,
E-mail	chunitskaya_307@ukr.net
Електронна версія курсу	
Консультації	<i>Очні консультації: середа, 13.00-14.00, кафедра фінансових ринків</i> <i>Онлайн-консультації за потребою</i>

Коротка анотація курсу. Метою навчальної дисципліни «Антикризове фінансове регулювання» є формування у здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня у сфері антикризового фінансового регулювання в умовах нестабільності.

Головними завданнями навчальної дисципліни є ознайомити здобувачів освіти з сутнісними характеристиками, видами, формами та механізмом антикризового фінансового регулювання; методологічними положеннями, функціями та принципами антикризового фінансового регулювання; навчити здобувачів освіти застосовувати механізм забезпечення фінансової безпеки держави та суб'єктів господарювання; виробити у здобувачів освіти вміння застосовувати форми і методи моніторингу нестійких фінансових станів на фінансових ринках; дати майбутнім фінансовим фахівцям знання сутності прикладних аспектів формування і реалізації антикризової бюджетної, податкової, грошово-кредитної політики; антикризових фінансових стратегій держави; правових аспектів антикризового фінансового регулювання та фінансового нагляду за економічними суб'єктами; сформуванню у здобувачів освіти теоретичну і методичну базу, що необхідна для подальшого оволодіння практикою реалізації антикризового фінансового регулювання.

1. Формат курсу – змішаний.

2. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних концептуальних та методологічних знань та/або професійної практики у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку чи на межі галузей знань або професійної діяльності.

Загальні компетентності:

Здатність до демонстрації значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності, а також працювати автономно та відповідати за навчання інших.

Здатність до мотивації та досягнення спільної мети із безперервним саморозвитком та самовдосконаленням.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

Здатність до виконання наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

Здатність застосовувати інструменти грошово-кредитного регулювання, координації бюджетно-податкової та монетарної політики.

Здатність виявляти та досліджувати актуальні глобальні проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, визначати механізми їх вирішення, зокрема через розроблення механізмів забезпечення фінансової стійкості корпорацій та секторів економіки.

3. Результати навчання

Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз.

Мотивувати та управляти роботою інших для досягнення спільної мети.

Виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи та страхування на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

Обґрунтовувати рекомендації щодо застосування досягнень світової, європейської та української економічної науки за розробки фінансової політики держави.

Самостійно виявляти та досліджувати актуальні мікро- та макроекономічні проблеми, визначати механізми їх вирішення з позицій фінансової політики держави.

4. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	26
семінарські заняття	24
індивідуально-консультативна робота	3
самостійна робота	97

5. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – мультимедійне забезпечення.

6. Політика курсу – дотримання академічної доброчесності відповідно до «Положення про академічну доброчесність в ДПУ». Політика курсу спрямована на: запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях здобувачів освіти та виконаних завданнях; розвиток навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізація самостійності й індивідуальності при створенні авторського продукту і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

7. Схема дисципліни

Годи-ни, семестр	Тема, план	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
4	<p>Тема 1. Сутність державного антикризового регулювання та його фінансової складової</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1.Ключові тенденції поширення кризових явищ в умовах глобальної нестабільності</p> <p>2.Державна антикризова політика та управління: основні дефініції</p> <p>3.Антикризове регулювання як функція управління та його фінансова складова</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації;</i></p> <p><i>Семінари:</i></p> <p><i>тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Знати: сутність ключових тенденцій поширення кризових явищ в умовах глобальної нестабільності; основні дефініції державної антикризової політики та управління; фінансова складова антикризового регулювання як функції управління.</p>	4
6	<p>Тема 2. Методологія антикризового фінансового регулювання</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1.Фінансова криза як об'єкт антикризового фінансового регулювання.</p> <p>2.Мета, завдання та принципи антикризового фінансового регулювання.</p> <p>3.Реалізація регулятивного потенціалу фінансового ринку.</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації;</i></p> <p><i>Семінари:</i></p> <p><i>тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Знати та вміти визначати: фінансову кризу як об'єкт антикризового фінансового регулювання; мету, завдання та принципи антикризового фінансового регулювання; Досліджувати та аналізувати реалізацію регулятивного потенціалу фінансового ринку.</p>	4
4	<p>Тема 3. Система органів антикризового управління у фінансовій сфері</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1.Законодавче забезпечення фінансового регулювання.</p> <p>2.Повноваження органів</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації;</i></p> <p><i>Семінари:</i></p> <p><i>тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання</i></p>	<p>Досліджувати та аналізувати: законодавче забезпечення фінансового регулювання; повноваження органів виконавчої влади щодо антикризового управління у фінансовій сфері.</p>	4

	виконавчої влади щодо антикризового управління у фінансовій сфері.	<i>понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i>		
4	Тема 4. Антикризові фінансові стратегії і програми План лекційного заняття 1.Програмно-цільовий підхід у державному антикризовому управлінні 2.Антикризові програми і плани: напрями та інструменти реалізації 3.Стратегія розвитку фінансового сектору 4.Розробка і реалізація програм розвитку банківського та небанківського фінансового сектору	<i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i>	Знати: програмно-цільовий підхід у державному антикризовому управлінні; антикризові програми і плани: напрями та інструменти реалізації; стратегію розвитку фінансового сектору; знати і вміти аналізувати програми розвитку банківського та небанківського фінансового сектору.	4
8	Тема 5. Регулювання та забезпечення фінансової безпеки держави План лекційного заняття 1. Фінансова безпека та національні фінансові інтереси держави 2. Складові фінансової безпеки держави та їх індикатори і порогові значення 3. Концепція забезпечення фінансової безпеки держави 4. Антикризове управління фінансовою безпекою держави	<i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i>	Знати і вміти аналізувати: фінансову безпеку та національні фінансові інтереси держави, її складові, індикатори і порогові значення; знати: концепцію забезпечення фінансової безпеки держави; антикризове управління фінансовою безпекою держави	4
6	Тема 6. Антикризова бюджетна політика План лекційного заняття 1.Бюджетна політика та бюджетна стратегія України до 2025 року 2.Антикризове	<i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання,</i>	Знати та давати оцінку: бюджетній політиці та бюджетній стратегії України до 2025 року ; антикризовому регулюванню державного боргу; державним інвестиціям та стимулюючим	4

	регулювання державного боргу 3. Державні інвестиції та стимулюючі інструменти залучення приватних інвестиційних ресурсів в умовах кризи	<i>ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i>	інструментам залучення приватних інвестиційних ресурсів в умовах кризи	
4	Тема 7. Антикризова податкова політика План лекційного заняття 1. Стабілізаційні імперативи державної податкової політики 2. Дискреційна і недискреційна (автоматична) фіскальна політика у фазах економічного циклу 3. Середньострокові заходи стабілізації і розвитку податкової системи України	<i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i>	Знати та давати оцінку: стабілізаційним імперативам державної податкової політики; дискреційній і недискреційній (автоматичній) фіскальній політиці у фазах економічного циклу; середньостроковим заходам стабілізації і розвитку податкової системи України	4
4	Тема 8. Антикризова грошово-кредитна політика План лекційного заняття 1. Основні засади грошово-кредитної політики держави 2. Монетарна експансія та рестрикція у фазах економічного циклу 3. Антикризове регулювання банківського сектору 4. Перспективи зростання регулюючого впливу монетарних інструментів	<i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i>	Знати основи: засад грошово-кредитної політики держави; монетарної експансії та рестрикції у фазах економічного циклу; антикризового регулювання банківського сектору; перспектив зростання регулюючого впливу монетарних інструментів	4
4	Тема 9. Антикризове регулювання інфляційних процесів 1. Інфляція як чинник макроекономічної динаміки 2. Антиінфляційна	<i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на</i>	Знати та давати оцінку: інфляції як чиннику макроекономічної динаміки; антиінфляційній політиці центрального банку; впровадженню механізму таргетування інфляції в Україні	4

	політика центрального банку 3. Впровадження механізму таргетування інфляції в Україні	<i>теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i>		
6	Тема 9. Міждержавне антикризове фінансове регулювання і нагляд 1. Міжнародні фінансові інститути як суб'єкти глобального фінансового управління 2. Світові фінансові центри та їх вплив на формування фінансономіки 3. Базові умови переходу національних держав до безготівкової економіки 4. Впровадження в Україні вимог Базель II і Базель III	<i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i>	Знати: міжнародні фінансові інститути як суб'єкти глобального фінансового управління; світові фінансові центри та їх вплив на формування фінансономіки; базові умови переходу національних держав до безготівкової економіки; впровадження в Україні вимог Базель II і Базель III	4

8. Система оцінювання

Модулі	Модуль 1 – 20 балів					Диференційований залік – 50 балів Загальна оцінка = 50 балів + 50 балів = 100 балів
Теми	Т. 1.	Т. 2.	Т. 3.	Т. 4.	Т. 5.	
Кількість балів за теми	3	3	3	3	3	
Відповідь на семінарському занятті	3	3	3	3	3	
Індивідуально-консультаційна робота						
Контрольна робота	5					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Модулі	Модуль 2 – 30 балів					
Теми	Т. 6.	Т. 7.	Т. 8.	Т. 9.	Т. 10.	
Кількість балів за теми	3	3	3	3	8	
Відповідь на семінарському занятті	3	3	3	3	3	
Індивідуально-консультаційна робота					5	
Контрольна робота	5					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання MOODLE ДПУ	5					

9. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	Відмінно	Зараховано
80-89	B	дуже добре	Добре	
70-79	C	добре		
60-69	D	задовільно	Задовільно	
50-59	E	достатньо		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Незадовільно	Незараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту		

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 0,5 бала). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату Факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Наукові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Загальна система оцінювання курсу	Виконання всіх видів навчальних робіт впродовж семестру / диференційований залік – 50/50%
Вимоги до письмової роботи	Вивчення окремих питань, що передбачені для самостійного опрацювання. Оцінюється робота з тими матеріалами, які не задіяні в виконанні здобувачами домашніх завдань. Оцінка проводиться за складовою системи, в тому числі: коментарів до певних тем з зазначених матеріалів; рефератів, підготовлених здобувачем, обсягом до 10 сторінок формату А4 (обов'язково розробити до реферату презентації – не менше 7 слайдів) за тематикою, що дотична темі дисертації.
Семінарські заняття	Семінарські заняття проводяться згідно з розкладом у відповідності з планами семінарських занять на основі опрацювання лекційних матеріалів, основної та додаткової літератури (наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану самостійну роботу, демонстрація практичної навички, тощо). Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях.

	При оцінці роботи здобувача на семінарському занятті враховується: відвідуваність занять, активна і продуктивна участь на заняттях, вивчення літературних джерел, своєчасне виконання всіх завдань.
Умови підсумкового контролю	Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів. Він проводиться у письмовій формі у вигляді диференційованого заліку. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами навчального матеріалу. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної підготовки із врахуванням тематики дисертації. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність, становить 50 балів. Сумарна кількість балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами диференційованого заліку. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Павловська А.С., Руденко О.А. Антикризова економічна політика: наукові засади формування та впровадження : навчально-методичний посібник. Черкаси : ЧДТУ, 2020. 151 с.
2. Інноватика на фінансових ринках: монографія / за науковою ред. д.е.н., професора С. В. Онишко; Онишко С. В., Коваленко Ю. М., Богріновцева Л. М. та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 466 с.
3. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими активами: підруч.: у 2 ч. Ч. 1. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 498 с.
4. Фінансовий простір України в умовах глобалізаційних і деглобалізаційних трансформацій: монографія / за наук. ред. д-ра екон. наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України С. В. Онишко. Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. 686 с.
5. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України: від 23.02.06 р. №3480-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3480-15>
6. Чуницька І. І. Фінансовий ринок України: розбудова інфраструктурної компоненти: монографія. Ірпінь: Вид-во НУДПСУ, 2017. 330 с.

Допоміжна:

7. Коваленко Ю. М., Літвін Я. А. Фінансові інструменти, їх класифікації та напрями інноваційних розвідок. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 1. С. 132–142.
8. Онишко С. В., Богріновцева Л. М. Фінансовий ринок як рушій глобалізаційних змін та його зв'язок із рівнем фінансової безпеки. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». 2023. №28(56). С.102-108. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Economy/article/download/3740/3385/6418>

9. Чуницька І. І. Методологічні джерела формування стратегічних пріоритетів розвитку фінансового ринку та його інфраструктурного забезпечення. *Проблеми економіки*. 2020. № 2. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-2_0-pages-374_381.pdf.

10. Чуницька І. І. Напрями нарощування і реалізації інфраструктурного потенціалу фінансового ринку у довгостроковій перспективі. *Економіка і держава*. 2020. № 7. С. 65-70. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4686&i=4>

11. Чуницька І. І., Михайленко В.В. Вплив світових та національних макроекономічних факторів на функціонування фінансового ринку України в умовах глобальної конкурентоспроможності. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2020. № 1-2. С. 338-353. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2020_1-2_26

12. Чуницька І.І., Богріновцева Л. М. Вплив цифрових технологій на розвиток фінансового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2342/2263>

Міжнародні видання:

13. Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems - revised version June 2011. URL: <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>.

14. Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring, BCBS, Dec 2010. URL: <http://www.bis.org/publ/bcbs165.pdf>.

15. Karpenko, L., Izha, M., Chunyańska, I., Maiev, A., Hunko, K. (2021) The Growth Of The Country's Economic Security Level Based On The Investment Infrastructure Development Projects. *Entrepreneurship And Sustainability Issues*, 8(4), 713-729. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000652476900044>

16. Kovalenko, Yu., Bilovus, T., Unynets-Khodakivska, V., Dombrovska, S., Faizov, A., Baranova, V. (2023) Information management systems in the systematization of indicators for assessing the effectiveness of investment processes in the securities market. *Journal of Information Technology Management*, 13 (1), 36–61. URL: <https://doi.org/10.22059/jitm.2023.90725>

17. Tkachenko. N., Kovalenko, Yu., Bohrinovtseva, L. New Methods in Assessing the Risks and Solvency of Insurance Companies. *Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics*. 2022. Vol. 2022 (2022). P. 1-16. URL: <https://doi.org/10.5171/2022.765785>

Інформаційні ресурси ІНТЕРНЕТ:

18. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.

19. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.

20. The European Bank Reconstruction and Development. URL: <http://www.ebrd.com>.

21. The European Central Bank. URL: <http://www.ecb.int>.

22. The Index of Economic Freedom. URL: www.heritage.org/index.

23. The Federal Reserve System (FRS). URL: <http://www.federalreserve.gov>.

24. The Group of Thirty. URL: <http://www.group30.org>.

25. The International Monetary Fund (IMF). URL: <http://www.imf.org>.

26. The McKinsey & Company. URL: <http://www.mckinsey.com>.

27. The United States Agency for International Development (USAID) / Ukraine URL: ukraine.usaid.gov/ukr.

28. The World Bank. URL: <http://worldbank.org>.

29. The World Economic Forum. URL: www.weforum.org.

30. The World Federation of Exchanges members. URL: <http://www.world-exchanges.org/member-exchanges>.